

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 156/22

U Luxembourggu 20. rujna 2022.

Presuda Suda u spojenim predmetima C-793/19 | SpaceNet i C-794/19 | Telekom Deutschland

Sud potvrđuje da se opće i neselektivno zadržavanje podataka o prometu i lokaciji protivi pravu Unije, osim u slučaju ozbiljne prijetnje nacionalnoj sigurnosti

Dakle, u svrhu borbe protiv teških kaznenih djela, države članice mogu, među ostalim, predvidjeti, uz strogo poštovanje načela proporcionalnosti, ciljano i/ili hitno zadržavanje podataka o prometu i lokaciji te opće i neselektivno zadržavanje IP adresa

Društva SpaceNet i Telekom Deutschland u Njemačkoj pružaju javno dostupne usluge pristupa internetu pri čemu društvo Telekom Deutschland usto pruža telefonske usluge. Oni su pred njemačkim sudovima osporavali obvezu zadržavanja podataka o prometu i lokaciji u vezi s telekomunikacijom svojih korisnika počevši od 1. srpnja 2017., a koja im je propisana na temelju njemačkog zakona o telekomunikacijama (TKG).

Osim u određenim iznimnim slučajevima, TKG pružateljima javno dostupnih elektroničkih komunikacijskih usluga, osobito radi progona teških kaznenih djela ili sprečavanja konkretne opasnosti za nacionalnu sigurnost, nameće opće i neselektivno zadržavanje glavne podataka o prometu i lokaciji krajnjih korisnika u trajanju od nekoliko tjedana.

Njemački savezni upravni sud želi znati protivi li se pravu Unije, onako kako ga tumači Sud¹, takvo nacionalno zakonodavstvo.

Njegove dvojbe osobito proizlaze iz činjenice da se obveza zadržavanja koju predviđa TKG odnosi na manji broj podataka i kraće razdoblje zadržavanja (4 ili 10 tjedana) od onoga koje predviđaju nacionalni propisi o kojima je riječ u predmetima koji su doveli do prethodnih presuda. Te pojedinosti smanjuju mogućnost da zadržani podaci omoguće izvođenje vrlo preciznih zaključaka o privatnom životu osoba čiji su podaci zadržani. Usto, TKG osigurava učinkovitu zaštitu zadržanih podataka od opasnosti zlouporabe i neovlaštenog pristupa.

Današnjom presudom Sud je potvrdio svoju prijašnju sudsku praksu.

Njemačkom saveznom upravnom sudu Sud odgovara da se **nacionalno zakonodavstvo kojim se, u svrhu borbe protiv teških kaznenih djela i sprečavanja ozbiljnih prijetnji javnoj sigurnosti, preventivno predviđa opće i neselektivno zadržavanje podataka o prometu i lokaciji protivi pravu Unije.**

Nasuprot tomu, pravu Unije ne protivi se nacionalno zakonodavstvo koje:

- omogućuje, u svrhu zaštite *nacionalne* sigurnosti, izdavanje naloga pružateljima elektroničkih

¹ Vidjeti osobito presude od 5. travnja 2022., Commissioner of An Garda Síochána i dr. [C-140/20](#) (vidjeti također PM [br. 58/22](#)), i od 6. listopada 2020., La Quadrature du Net i dr., [C-511/18](#), [C-512/18](#) i [C-520/18](#) (vidjeti također PM br. [123/20](#)).

komunikacijskih usluga da provedu **opće i neselektivno zadržavanje** podataka o prometu i lokaciji u situacijama u kojima je **predmetna država članica suočena s ozbiljnom prijetnjom nacionalnoj sigurnosti** koja se pokazala stvarnom i trenutačnom ili predvidljivom. Takav nalog može biti podvrgnut nadzoru suda ili neovisnog upravnog tijela i može se izdati samo za razdoblje čije je trajanje ograničeno na strogo nužno, ali se može produljiti u slučaju postojanosti te prijetnje;

- predviđa, u svrhu zaštite nacionalne sigurnosti, borbe protiv *teških* kaznenih djela i radi sprečavanja *ozbiljnih* prijetnji javnoj sigurnosti, **ciljano zadržavanje** podataka o prometu i lokaciji koje se – na temelju objektivnih i nediskriminatornih elemenata, ovisno o kategorijama dotičnih osoba ili pomoću zemljopisnog kriterija – određuje za razdoblje čije je trajanje ograničeno na strogo nužno, ali se može produljiti;
- predviđa, u istu svrhu, **opće i neselektivno zadržavanje IP adresa** dodijeljenih izvoru veze, za razdoblje čije je trajanje ograničeno na strogo nužno;
- predviđa, u svrhu zaštite nacionalne sigurnosti, borbe protiv kaznenih djela i zaštite javne sigurnosti, **opće i neselektivno zadržavanje podataka o građanskom identitetu korisnika** elektroničkih komunikacijskih sredstava, i
- omogućuje, u svrhu borbe protiv *teških* kaznenih djela i, *a fortiori*, zaštite nacionalne sigurnosti, izdavanje naloga pružateljima elektroničkih komunikacijskih usluga da u određenom trajanju provedu **hitno zadržavanje** podataka o prometu i lokaciji kojima ti pružatelji usluga raspolažu.

Takvo nacionalno zakonodavstvo ujedno mora jasnim i preciznim pravilima osigurati da predmetno zadržavanje podataka podliježe poštovanju s time povezanih materijalnih i postupovnih uvjeta te da dotične osobe raspolažu djelotvornim jamstvima protiv opasnosti od zlouporabe.

Kad je riječ o TKG-u, Sud je utvrdio da iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da se obveza zadržavanja predviđena tim zakonom odnosi, među ostalim, na podatke potrebne za određivanje izvora komunikacije i njezina odredišta, datum i vrijeme početka i završetka komunikacije ili, u slučaju komunikacije tekstualnom, multimedijском ili sličnom porukom, na trenutak slanja i primanja poruke kao i, u slučaju korištenja pokretnom mrežom, određivanje ćelija kojima su se pozivatelj i primatelj poziva koristili na početku komunikacije.

U okviru pružanja usluga pristupa internetu, obveza zadržavanja odnosi se, među ostalim, na IP adresu dodijeljenu pretplatniku, datum i vrijeme početka i završetka korištenja internetom s dodijeljene IP adrese i, u slučaju, korištenja pokretnom mrežom, na određivanje ćelija kojima se koristi prilikom uspostave internetske veze. Također valja zadržati podatke koji omogućuju utvrđivanje zemljopisne lokacije i smjerova maksimalnog dometa antena koje služe toj telefonskoj ćeliji.

Iako je točno da podaci u vezi s uslugama elektroničke pošte nisu obuhvaćeni obvezom zadržavanja predviđenom TKG-om, oni čine samo neznatan dio podataka o kojima je riječ. Tako se, među ostalim, zadržavaju i podaci korisnika koji podliježu profesionalnoj tajni, kao što su odvjetnici, liječnici i novinari.

Obveza zadržavanja predviđena TKG-om stoga obuhvaća znatan skup podataka o prometu i lokaciji koji u bitnome odgovara onima koji su doveli do donošenja prethodno navedenih presuda.

Taj skup podataka o prometu i lokaciji zadržanih tijekom deset odnosno četiri tjedna može omogućiti izvođenje vrlo preciznih zaključaka o privatnom životu osoba čiji se podaci zadržavaju, kao što su svakodnevne navike, mjesta stalnog ili privremenog boravka, dnevna kretanja ili slično, obavljane aktivnosti, društveni odnosi tih osoba i društveni krugovi u kojima se kreću te, osobito, uspostavu profila navedenih osoba. Kad je riječ o jamstvima koja predviđa TKG, a koja su namijenjena zaštiti zadržanih podataka od opasnosti od zlouporabe i svakog neovlaštenog pristupa, Sud navodi da zadržavanje tih podataka i pristup njima čine zasebna zadiranja u temeljna prava dotičnih osoba, a koja zahtijevaju zasebno opravdanje. Iz toga slijedi da nacionalno zakonodavstvo koje osigurava puno poštovanje uvjeta proizišlih iz sudske prakse u području pristupa zadržanim podacima nije takve

prirode da može ograničiti niti otkloniti ozbiljno zadiranje u prava dotičnih osoba koje je posljedica općeg zadržavanja tih podataka.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) i [kratak prikaz](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presuda nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106

Ostanite povezani!

